

**TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATI
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK**

„HELYI ERŐFORRÁSOK A JÖVŐ SZOLGÁLATÁBAN”

elnevezésű

2014-2019. ÉVI

GAZDASÁGI PROGRAMJA

2015.

BEVEZETÉS

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, amely a képviselő-testület megbízásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el.

A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

HELYZETELEMZÉS

Az önkormányzat elmúlt két ciklusának gazdasági programja közül a 2006-2010. közötti időszakra vonatkozó „TAMÁSI JÖVŐJÉÉRT” nevet viselő gazdasági program főként azon célokat, kitörési pontokat fogalmazta meg, amelyek mentén a város a fejlődés útjára állhat. A program végrehajtásaként a település valóban elindult azon a fejlődési úton, amelynek elvei a programban megfogalmazásra kerültek, amelyek valóban Tamási jövőjét szolgálták, és amelyek közül igen sok terv, elképzelés meg is valósult.

A 2010-2014. évi gazdasági programban legfőbb feladatuként pedig – ahogyan az elnevezése is tükrözi: „TAMÁSI STABILITÁSÁÉRT ÉS FEJLŐDÉSÉÉRT” – az került megfogalmazásra, hogy az addig elért eredményeket az önkormányzat miként tudja hasznosítani, megtartani, miként tud élni a településben rejlő további lehetőségekkel. A ciklus végére számos olyan beruházás zárult le vagy éppen fejeződik be napjainkban, amelyek által a település és az intézmények működése stabilabbá, hosszú távra tervezhetőbbé vált.

Fenti ciklusprogramok megvalósulása és eredményei révén, valamint az állami adósságkonszolidációnak köszönhetően az önkormányzat eljutott oda, hogy jóval nagyobb hangsúlyt tud fektetni az itt élők komfortérzetének javítására, a járdák, utak felújítására, kátyúzásra, virágosításra, a közszolgáltatások minőségi javítására, azaz egy még élhetőbb város kialakítására. Ezen cél fejeződik ki a program „HELYI ERŐFORRÁSOK A JÖVŐ SZOLGÁLATÁBAN” elnevezésében is.

GAZDASÁGI PROGRAM ÖSSZEÁLLÍTÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

A program összeállításánál figyelemmel kell lenni az alábbi tényezőkre:

➤ **A Kormány gazdaságpolitikája**

A Kormány fejlesztési irányelveit az új energiapolitika, a vidékfejlesztés, a területfejlesztés, a növekvő foglalkoztatás témakörében határozta meg, amelyek kihatnak az önkormányzat fejlesztési elképzeléseire is.

A Kormányprogram szerint a fejlődés alappillérei:

- területi operatív program, KEHOP
- az üzleti-és kereskedelmi szolgáltatás,
- az idegenforgalom és falusi turizmus.

➤ Tolna Megye Gazdaságfejlesztési Programja

A Tolna Megyei Önkormányzat gazdaságfejlesztési programjában a 2014-2020-ig tartó Európai Unió finanszírozási időszakra vonatkozóan kiemelt megyei területfejlesztési feladatként szerepel:

- az „Egészségipar, egészségturizmus fejlesztési lehetőségei Tolna megyében” program keretén belül: A Thermal SPA Tamási fejlesztésének programja; valamint
- a Tamási komplex mezőgazdasági program.

➤ Nemzeti-és EU-s források

➤ Az önkormányzat vagyoni és pénzügyi helyzete

Vagyoni helyzet:

Az önkormányzat vagyongazdálkodását szabályozó helyi rendelet alapján az önkormányzat vagyona forgalomképtelen, korlátozottan forgalomképes törzsvagyon és forgalomképes üzleti vagyon.

Az önkormányzati hivatal által vezetett vagyonylvántartások szerint az önkormányzat teljes ingatlanvagyon (lakások, egyéb helyiségek, építési telkek, kiépített utak, és közművek, az intézmények épületei, stb.) nyilvántartási értéken, több mint 9 milliárd forint, amely az alábbiak szerint oszlik meg ezer forintban a 2012. december 31-ei állapot alapján,

forgalomképtelen vagyon nyilvántartási értéken:	2.880.647.- forint
becsült értéken:	3.925.375.- forint
korlátozottan forgalomképes vagyon nyilvántartási értéken:	5.871.327.- forint
becsült értéken:	6.180.843.- forint
forgalomképes vagyon nyilvántartási értéken:	529.761.- forint
becsült értéken:	2.530.096.- forint

A 9.281.735 ezer forintos vagyon jelentősnek mondható, amely indokolja, hogy egy stratégia mentén az önkormányzat döntsön ezen vagyon hasznosításáról, illetve, hogy ezen döntésében az önkormányzat leszögezze, melyik vagyontárgyával mi a szándéka hosszútávon.

Pénzügyi helyzet:

Az előző évekhez viszonyítva jelentős változást az elmúlt két évben lezajlott önkormányzati *adósságkonszolidáció* jelentett. 2013. év júniusában került sor az 5000 fő feletti önkormányzatok adósságkonszolidációjának első ütemére, ennek keretében Tamási Város Önkormányzata 178.576 ezer Ft közvetlen támogatásban részesült. Átvállalásra került továbbá a rövid lejáratú működési hitellé átalakított folyószámlahitelünkből a 2012. év végén fennálló egyenleg összege, 257.690 ezer Ft, valamint a DÁM és a Tamási Holnapjáért kötvények 2012. december 31-én fennálló állományának 70 %-a. A 2013. évben konszolidálásra került összeg tehát mindezeket figyelembe véve összesen 1.556.591 ezer Ft-ot tett ki. Az adósságkonszolidáció második ütemére 2014. február 28-ával került sor, melynek keretében Tamási Város Önkormányzata további közvetlen támogatást kapott. Átvállalásra került mindemellett a kötvényekből még fennmaradt állomány is, melynek eredményeként az önkormányzat korábbi hitelfelvételekből adódó tartozásai nagyrészt megszűntek, így az önkormányzat pénzügyi helyzete a korábbi évekhez viszonyítva stabilnak mondható.

Az önkormányzat pénzügyi helyzetére működési oldalon pozitív hatást gyakorol a megnövekedett helyi iparűzési adóbevételek, így a 2015. évi tervben az előző évhez képest 40 millió Ft-tal több adóbevétele kerülhetett tervezésre.

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény alapján az önkormányzat működési célra csak likvid hitelt vehet fel, míg az adósságot keletkeztető ügyletek keletkezésénél, illetve felhasználásánál a fejlesztési

területen is jelentős korlátozások vannak, amelyekre az egyes fejlesztéseknél, különösen az önerőt igénylő pályázatoknál figyelemmel kell lenni.

➤ A település adottságai, a lakosság összetétele

A település adottságai:

Tamási város Tolna megye észak-nyugati részén, a Somogy-Tolnai dombság területén fekszik. A Kapos folyótól nyugatra fekvő kistájegységet Kelet- külső-somogyi dombságnak nevezik, ettől keletre pedig a Sió-sárvíz völgyéig a Tolnai- Hegyhát található. A Kelet- külső-somogyi dombság jellemzően enyhén hullámos felszínű, széles és viszonylag egyenes dombhátakkal rendelkező terület, amit jellemzően észak-déli irányú kis patakok völgyei tagolnak. Népsűrűsége 76,25 fő/km². Területe 111,96 km².

Jó közúti kapcsolattal rendelkezik a megyeszékhely (Szekszárd), Dunaföldvár, a Balaton (Siófok), valamint Somogy megye keleti része felé. Az országos közúthálózat várost átszelő két eleme a 61. sz. Dunaföldvár-Nagykanizsa másodrendű főút, amely kelet-nyugati irányban, valamint a 65. sz. Szekszárd-Siófok másodrendű főút, amely észak-déli irányban biztosít kapcsolatot. A városhoz a legközelebb eső gyorsforgalmi út az M7 autópálya, melyre Siófoknál lehetséges a csatlakozás.

A lakosság összetétele:

Tamási városban 2014. évben (december 31-én)

- 3995 férfi, és 4330 nő él, az összes lakosság száma 8325 fő,
- ebből a 18 év alatti gyermekek száma 1288 fő.

18 év alatti gyermekek 2014.:

<u>életkor</u>	<u>fiú/férfi</u>	<u>nő/leány</u>	<u>összesen</u>
0-2	98	64	162
3-5	106	90	196
6-14	336	309	645
15-18	145	140	285
Összesen	685	603	1288

18-49 un. aktív korcsoport 2014.:

<u>életkor</u>	<u>fiú/férfi</u>	<u>nő/leány</u>	<u>összesen</u>
19-24	301	280	581
25-62	2300	2351	4651
	2601	2631	5232

50 un. inaktív korcsoport 2014.:

<u>életkor</u>	<u>fiú/férfi</u>	<u>nő/leány</u>	<u>összesen</u>
63-75	527	703	1230
76-80	109	178	287
81-	73	215	288
	709	1096	1805

A 8325 állandó lakoshoz képest ténylegesen 8810 fő él a településen, amelyből 5542 fő a gazdaságilag aktív korú, ebből a nyilvántartott állás keresők száma 351 fő, az előző évi adatokhoz képest 150 fővel csökkent. Az egy éven túli nyilvántartott munkanélküliek száma 76 fővel csökkent, jelenleg 61 fő. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálattól állás keresési ellátásban 31 fő részesül, nyugdíj előtti segélyben 14 fő. A munkanélküliségi ráta 5,78 % (2015. januári adatok).

KIEMELT STRATÉGIAI CÉLOK

A gazdasági programot befolyásoló tényezőkre figyelemmel a következő négy-öt év feladatait az alábbi kiemelt stratégiai célok köré lehet csoportosítani:

- I. **Turizmusfejlesztés**
- II. **Intelligens és vonzó város megteremtése, fenntartása**
- III. **Önellátás a helyi erőforrásokra alapozva**

Természetesen fenti célok egyrészt szorosan összekapcsolódnak egymással, másrészt további elérendő célokra bonthatók.

I. Turizmusfejlesztés

Kiemelt jelentőséggel bír a termál-és gyógyvízkészletre épülő fürdő-és gyógy turizmus, a kapcsolódó rekreációs és üdülési funkciókkal, valamint az ezeket kiszolgáló kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatás. A település természeti erőforrásai az idegenforgalmi ágazaton belül is egymáshoz jól illeszthető, sokszínű, átfogó kínálatú, szervezett turisztikai szolgáltatásoknak is otthont adó fejlesztéseket tesz lehetővé.

A turizmusfejlesztéshez, az idegenforgalom fellendítéséhez kiindulási alap a fürdő fejlesztése és megfelelő üzemeltetése, azonban önmagában nem elegendő, szükséges a különböző turisztikai attrakciók valamint az egészségturizmus fejlesztése, a sportolási, rekreációs funkciókkal, továbbá a gyógyvízen, vadászaton, halászáton, ökoturizmuson, lovassporton alapuló tárgyi, személyi, rendezéstechnológiai szempontból interaktív hálózattá fejlesztett turisztikai kínálat kialakítása.

1. Turisztikai attrakciók bővítése

Ahhoz, hogy minél több turista érkezzen településünkre és minél több napot itt töltsön, elengedhetetlen a turisztikai attrakciók bővítése, fejlesztése, versenyképességének növelése:

Kerékpár turizmus:

A kerékpárutak kialakítása mind a **településen belüli**, mind a **településközi** közlekedés megkönnyítése, javítása érdekében nagy jelentőséggel bír.

Az elmúlt években megépült **kerékpárutakon** elérhetőek a szomszédos Pári és Regöly települések, ez utóbbi az országos jelentőségű és szépségű Pacsmagi Természetvédelmi Terület mellett vezet. Ezen utak állagmegóvásán, karbantartásán túl turisztikai szempontból kiemelkedő jelentőségű a Tamási belterületéről induló és Fornádpusztán át Lepsény felé vezető, volt vasúti töltésen megépíthető térségi kerékpárút, amely közvetlen kerékpáros kapcsolatot jelent a Balaton környéki kerékpárutakkal, ezáltal a balatoni idegenforgalommal.

A kerékpárnak természetesen nemcsak a településen belüli, illetve a települések közötti közlekedésben van egyre fontosabb szerepe, hanem várhatóan a térségi és az országos kerékpárutak teljes kiépültét követően a turizmus egyik meghatározó jelentőségű közlekedési eszközévé válhat.

A kerékpáros turizmus létezhet önállóan és valamely közlekedési eszközzel (személygépkocsival) vagy tömegközlekedési eszközzel (vasúttal) kombinálva.

A településen végrehajtott és a jövőben végrehajtandó turisztikai fejlesztések jelentős hányada számol a kerékpár turizmus mindkét fajtájával, ezért pusztán ebből a szemszögből vizsgálva is fontos a település számára mind a vasúti és közúti, mind pedig a kerékpárúti infrastruktúra fejlesztése. Megvalósítható még ebben a ciklusban a vasútállomás körüli fejlesztések folytatásaként egy **vasúti skanzen** kialakítása civil támogatással.

Turistaútvonalak kijelölése, gyalogosturizmus, kilátó:

A kedvező természeti adottságok, az erdő közelsége, a Miklósvári Parkerdő és pihenő adja a lehetőséget, hogy **turistaútvonalak** kijelölésével, népszerűsítésével fellendüljön a gyalogos turizmus, amely aktív pihenésül szolgálhat gyermeknek, felnőttnek egyaránt. A Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt-vel való együttműködés eredményeként a **gyalogosturizmus** összeköthető a vadaspark látogatásával, egyes erdészeti eseményekkel, programokkal.

Az erdőgazdaság és az önkormányzat közötti kapcsolat eddig is gyümölcsözőnek nevezhető, hiszen immár hagyománnyá vált a minden évben közösen megrendezésre kerülő **Trófea vadgasztronómiai** fesztivál, amely kibővült erdész-vadásznappal és családok, gyermekek napjával. A rendezvény célja a Tamási környéki természeti szépségek bemutatása, lehetőség nyújtása a vadétek elkészítéséhez, a kistérségi közösségek együtt ünneplése, a Tamási térség állami erdő- és vadgazdálkodásának a bemutatása, a vadászati kultúra ápolása, gyermek és családi nap. A rendezvény évről évre népszerűbb, ezért indokolt a jövőben is megrendezni és egy átgondolt marketing tervvel országos kiterjesztésűvé tenni.

A domborzati viszonyok, a kihasználatlan **Fenyves erdő** kedvező lehetőséget teremtenek gyalogösvények, tanösvények kijelölésére, túrabázis kialakítására, erdei játszóház kiépítésére, amely turisztikai szempontból is vendégcsalogató. A Fenyves erdőben meglévő kilátó statikai felmérése megkezdődött, kis ráfordítással vonzó lehet mind a turisták, mind az itt lakók számára. Itt lenne célszerű elhelyezni a tamási vár rekonstrukcióját, történetét röviden bemutató táblákat.

Lovas turizmus:

Természetesen továbbra is szükséges a több, mint 50 éves hagyománnyal rendelkező **Tamási Lovasnapok** lovas rendezvény megszervezése, annak kulturális családi programokkal, műsorszámokkal történő színesítése. A lovas turizmust tovább kell fejleszteni, méghozzá a szomszédos Pári település irányába **lovas útvonalak** kijelölésével, ezáltal is népszerűsítve ezen szabadidősportot.

Kulturális, gasztronómiai rendezvények, borturizmus:

A fentebb említett **Trófea** fesztiválon túl további gasztronómiai rendezvények megtartása, illetve támogatása fenntartandó, amely rendezvények minden esetben növelik az ide látogató vendégek számát és színesítik az itt élő szabadidejét. A borturizmus részként meg kell tartani a hagyománnyá és a nagyközönség számára is nyilvánossá vált éves **borversenyt**, valamint további turisztikai attrakcióként a helyi boros gazdákkal együttműködve **borkóstolókat**, **boresteket** kell szervezni. Ki kell használni a térség egyetlen **présház múzeumát**, mint turisztikai attrakciót.

2. Fürdő funkcióinak bővítése, egészségturizmus

A 2011. évben megvalósított fürdőprojekt központi elemeként a mozgáskorlátozott turisták igényeihez igazodó szolgáltatások és infrastruktúra kialakítása került meghatározásra. A turizmus kínálta lehetőségek magasabb szintű kiaknázásához további jelentős fejlesztésekre van szükség. Így a jelenlegi üzemeltetővel együttműködve szükséges a fürdő szolgáltatásainak bővítése, multifunkciós szolgáltatások bevezetése, csúszdapark kiépítése, mászófal és kötélcsúszda-pálya kialakítása.

Az ability fürdő minősítéshez kapcsolódóan további akadálymentesített szolgáltatások bevezetését is meg kell vizsgálni.

A fürdő jelenleg elsősorban **élményfürdőként** funkcionál, a termálvízre épülő **gyógyturizmus** még kiaknázatlan lehetőségeket rejt. A gyógyászati, relaxációs szolgáltatások bevezetése történhet a fürdő területén, de megvalósítható a fürdő melletti területekre tervezett beruházások keretében is.

Az önkormányzat továbbra is kapcsolatban áll azon befektetővel, illetve befektető csoporttal, amely a fürdő melletti, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanokon – beleértve a kemping területét és a volt 2-es iskolai ingatlant – **komplex egészségügyi létesítményt** kíván létrehozni. A tervezett beruházás keretében rehabilitációs egészségügyi intézet és szálláshely kialakítása valósulna meg.

A közeljövőben a meglévő fedett fürdő és strand funkciót kiegészítve **tanuszodát** szükséges kialakítani, ahol az iskolai testnevelés órák egy részét és versenyeket lehetne lebonyolítani, természetesen a sportolni vágyók igényeit is kielégítve.

3. Szálláshelyek számának bővítése, vendéglátás erősítése

Míg a turizmusfejlesztéssel kapcsolatos előző pontokban részletezett teendők terén az önkormányzatnak aktívan részt kell vennie és közreműködnie, addig a szálláshelyek számának bővítése és a vendéglátás erősítése terén inkább kezdeményező, támogató szerepe lehet.

A fürdő melletti területek értékesítésével kapcsolatosan az önkormányzat továbbra is nyitott és keresi a kompromisszumos lehetőségeket az érdeklődő beruházókkal. A területek alkalmasak különböző kapacitású és minőségű **szálláshelyek** kialakítására. Szálláshelyek – elsősorban **apartmanházak** – kialakítására alkalmas az un. Gaudi-telek, amelyhez keresni kell a befektetőket.

Az önkormányzat honlapján szerepeltetni kell a turisztikai és szálláshely lehetőségeket, megjelenési felületet kell biztosítani az idegenforgalommal foglalkozó vállalkozók számára. **Információs adatbázist** kell kialakítani a szálláshelyekről, akár kategorizálni, minősíteni az egyes üdülőket. Meg kell erősíteni a Tourinform Iroda ezzel kapcsolatos szerepét.

A vendéglátás erősítéseként a Tamási Közétkeztetési Nkft. profiljába illeszthető **vendéglátóhely** kialakítása jöhet szóba pályázati támogatás függvényében.

4. Sportturizmus

A 2013-ban átadásra került **Kézilabda** csarnok és a **Vályi Péter Szakképző Iskola sportsarnoka** számos nemzeti és nemzetközi sportrendezvény, edzőtábor megtartására alkalmas, amely funkciót erősíteni kell a jövőben.

Hasonló célt szolgál a **kerékpárpálya** felújítása, amely a Magyar Kerékpársportok Szövetségének támogatásával a Tamási Kerékpáros Clubon keresztül idei évben megvalósulhat. A beruházás eredményeként felújításra kerülő, országban egyedülálló edző-és versenypálya sok sportolót vonz, amely szintén a turizmus fellendítését szolgálja.

II. **Intelligens és vonzó város megteremtése, fenntartása**

Jelen ciklusban kiemelt figyelmet kell fordítani a településen élők komfortérzetének javítására, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások, az önkormányzati feladatok minél magasabb színvonalú ellátására, azaz **egy élhetőbb, intelligens és vonzó település, megteremtésére és fenntartására**. Az önkormányzat kötelező feladatai között meghatározó súllyal szerepel a közterületek, a temetők fenntartása és a közszolgáltatások biztosítása, melyek a minőségi élet feltételeinek alapvető igény szintjét adják, ezáltal pedig a város népességmegtartó erejének növelését is eredményezik.

A feladatellátás színvonalának biztosítása és javítása folyamatos tevékenység, mely alapvetően a források megfelelő nagyságrendben történő biztosítását igényli, és az optimális szervezeti háttér mellett a szereplők – állampolgárok, szolgáltatók, önkormányzat – együttműködése mellett lehet hatékony.

1. Közzolgáltatások megfelelő szintű biztosítása

A közüzemi szolgáltatások tekintetében meghatározó a kormányzat azon döntése, hogy a szolgáltatók állami vagy önkormányzati tulajdonban állhatnak.

Az önkormányzatnak az elmúlt évben szolgáltatót kellett váltania a **víz-és szennyvízszolgáltatás** vonatkozásában, amely a szabályozás rendezetlensége miatt ugyan némi anomáliát eredményezett, de a függő jogi helyzet hamarosan rendeződni látszik. Szakmailag az új szolgáltató, azaz a DRV Zrt. mindenképpen minőségi változást jelentett. Az ivóvízminőség-javító program megvalósulása esetén nem csak a vízminőség javulása, EU-s értékeknek való megfelelése és a jelenlegi hálózat rekonstrukciója oldódik meg, hanem az olyan külterületi részekben, mint Adorján, Adorján-újtelep, Öreghenye, Tuskós, Rácvölgy, Kosba, Újvárhegy a hiányzó vezetékes ivóvízhálózat kiépítése és a meglévő vízhálózattal való összekötése, valamint a jelenlegi hálózat rekonstrukciója is.

A hamarosan befejeződő szennyvízberuházás megvalósulásával a település közel 77 %-a 2015. év végére csatornázott lesz, míg 2017-re el kell érni a 92 %-os csatornázottságot, azonban a területi ellátottság javítása érdekében az üdülőterületi településrészekben további fejlesztéseket kell megvalósítani.

A fenti beruházások lezárását követően pedig a közműelemek későbbi rekonstrukciójára kell figyelemmel lenni a befolyó használati díjakból.

A **hulladékgazdálkodási közszolgáltatás** terén szintén jelentős változások történtek az elmúlt években és várhatóak a közeljövőben. A 2015 év végével a jelenlegi szolgáltatóval lejáró közszolgáltatási szerződést követően mindenképpen szolgáltató váltás várható. Az önkormányzat jelenleg két társulásnak tagja, egyikben a hulladékszállítás okán, másikban a hulladékválogató megvalósulása miatt. A hulladékgazdálkodási közszolgáltató többségi állami vagy önkormányzati tulajdonban lehet, azonban egy olyan szolgáltatóra, amelynek tulajdonosai vagyunk, sokkal nagyobb ráhatásunk lehet. Az elnyert pályázatból beszerzésre kerülő új eszközök nemcsak a szolgáltatás minőségére, hanem a későbbi díjképzésre is kedvezően hatnak. Fel kell számolni a mindig rendezetlen szelektív gyűjtőszigeteket, amelyet a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtésnek kell felváltania. A hulladékudvar kihasználtságát növelni kell egyrészt a hosszabb nyitva tartással, másrészt a kedvezőbb díjakkal. A településtisztaság, a környezettudatosság, az illegális hulladéklerakók megszüntetése miatt is kiemelt figyelmet kell fordítani a megfelelő közszolgáltató kiválasztására.

Az önkormányzat Környezetvédelmi Programjában a hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása és fejlesztése is prioritásként került meghatározásra, annak valamint a hulladékgazdálkodási tervben foglaltak mentén kell eljárni a hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése során.

A **kéményseprő-ipari közszolgáltatás** önkormányzat általi biztosítása a későbbiekben nem indokolt, egyrészt az nem települési önkormányzati feladat, másrészt ezen a területen (is) nemzeti közszolgáltató várható.

A **helyi menetrendszerinti személyszállítás** megtartása – bár nem kötelező önkormányzati feladat – továbbra is indokolt a felülvizsgált menetrend alapján.

Nem utolsósorban pedig a **hivatali „szolgáltatások”**, a hivatali ügyintézés terén ügyfélbarát, vagyis az ügyfelek minél színvonalasabb kiszolgálását még inkább előtérbe helyező ügyintézés a mai kor követelményeinek megfelelő elvárás. Ennek érdekében az önkormányzat honlapján az egyes ügymeneteket közérthető formában leíró ügyintézési kalauzt aktualizáljuk, amelyhez a szükséges nyomtatványok, kitöltési segédletek letölthetőek, naprakészek lesznek.

2. Városablak kialakítása

A lakosság kényelmét szolgálná a Kormányablak mintájára a „Városablak” kialakítása az önkormányzati hivatal földszinti részén, ahol **egy helyen lehetne elintézni** az egyes közszolgáltatásokkal kapcsolatos ügyeket, befizetéseket. Itt kaphatnának helyet az egyes közszolgáltatók ügyintézői, az étkezési díjfizetés, az önkormányzati cégek szolgáltatásaival kapcsolatos ügyintézés.

3. Városüzemeltetés, településtisztaság

Tamási városa az elmúlt évtizedekben jelentős változáson ment keresztül. Változott a városközpont arculata, a közterületek állapota, új városrészek alakultak ki, váltak le. Az utóbbi évekre sajnos elmondható, hogy az itt lakó népesség száma csökkent, ami a város életére is hatással volt. Mivel a központi finanszírozás egyre szűkösebb, ezért a közterületeink karbantartására sajnos egyre kevesebb összeget tudtunk eddig fordítani. Ez legfőképpen az utak, árkok, járdák minőségén látszik a legszembetűnőbben. Az adósságkonszolidáció következtében a jövőben több mozgástér lesz ezen feladatokra.

A városüzemeltetéssel kapcsolatos munkavégzés részben a közmunkaprogramok segítségével valósul meg. A közmunkaprogramot korábban az ÉVÜ Kft. koordinálta, 2014. évben az önkormányzathoz történő visszakörnyezéssel közvetlenebb irányítás valósul meg, amely az elért eredmények tekintetében is látszódik. Jelenleg több, mint 200 fő közmunkást alkalmazunk különböző programokban. A városüzemeltetéshez két program kapcsolható: a belterületi utak karbantartása és a vízelvezető árkok tisztítása összesen 58 fővel. A folyamatos illetve hatékonyabb munkavégzés céljából a géppark folyamatos fejlesztésére lenne szükség. A városüzemeltetéssel kapcsolatos legfőbb célkitűzés tehát a géppark fejlesztése, munkagépek és szállítójárművek vásárlása.

3.1. Közlekedési hálózat karbantartása, fejlesztése:

Az utak, hidak, járdák karbantartása folyamatos feladatot jelent az önkormányzat számára. Átfogó **felmérést** kell készíteni a **bel-és külterületi utak, járdák, csapadékvíz-elvezető árkok állapotáról** a fejlesztési lehetőségek szempontjából. Az előzetes tervek készítéséhez és a szükséges munkák elvégzéséhez prioritási sorrendet kell felállítani a következő négy-öt évre lebontva. A **külterületi utakat stabilizálni kell**, a dombos részen a talajerózióra hajlamos utakat meg kell erősíteni, betonvágás utakat kell építeni (Újvárhegy egyes részei, Tuskós, Szurokhegy). Belterületen a Klapka és a Hársfa utca egy szakasza még nincs szilárd burkolattal ellátva, ezek megépítéséről gondoskodni kell. A Dózsa György utca végén található hűsüzem és az utca lakóházai közötti szakaszra járdát vagy kerékpárutat kell kiépíteni az ott dolgozók biztonságos közlekedésének megoldása érdekében. Forgalomtechnikai szempontból a város úthálózatát meg kell vizsgálni, keskeny, kátyús utakat meg kell szélesíteni, az útburkolat szükség szerű javítását minden évben el kell végezni.

A **városi iparterületek** nagyságát növelni kell az újabb munkahelyteremtő beruházások fogadása végett, ezért a rendezési tervnek megfelelően, ki kell bővíteni az északi iparterületet északi irányba, és kiépíteni a hozzá tartozó infrastruktúrát.

3.2. Kerékpárutak karbantartása, fejlesztése:

Az elmúlt években jelentős kerékpárút hálózat épült a város környékén. A kerékpárutak karbantartása nem kis feladatot jelent a város számára. A környező településekkel (Regöly, Pári) kooperálva egy karbantartási tervet kell kidolgozni és az alapján végezni a padkanyesést, burkolatjavítást, pihenőhely elemeinek karbantartását. Törekedni kell arra, hogy a Nyírfasor és a város mielőbbi **összeköttetése** kiépüljön, a tervezett kerékpárútról megközelíthető legyen a Lidl áruház melletti közterület, ami egyben a Miklósvár felől érkezőknek is egy rövidebb elérhetőséget biztosítana a városközpont irányába. Pályázati források bevonásával és az érintett önkormányzatok részvételével meg kell valósítani egy, a felhagyott vasútvonal pályatestén vezető, a várost a balatoni hálózattal összekötő kerékpárút létesítését.

3.3. Csapadékvíz elvezető rendszer karbantartása, építése:

Az elmúlt években nagy gondot okozott a hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék. A csapadékvíz megfelelő elvezetésére a városi árok- és csatornarendszer sok helyen alkalmatlan. A város területén **átfogó tervet kell készíteni a csapadékvíz elvezetésének megoldására**, különösen a Mórca Zsigmond lakótelep és a termálfürdő környékén. A sok helyen eltömődött csatornahálózatot és elvezető árkokat folyamatosan tisztítani kell, be kell avatkozni az akkut pontokon. A „Ki mit tud” lakótelep csapadékvíz elvezetésének II. üteme nem készült el. Esetleges pályázati forrásból azt is célszerű lenne befejezni.

3.4. Ivóvízhálózat és szennyvízhálózat korszerűsítése, bővítése:

A város közigazgatási területén számos olyan külterületi illetve zártkerti lakóingatlan van, ahol nincs kiépítve a vezetékes ivóvízhálózat. Mivel az Önkormányzat kötelező feladatai közé tartozik a lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátása, ezért az ilyen külterületi részekre tartályba szállítjuk a vizet. A tartályos szállítás drága illetve számos előírásnak kell megfelelni. Mindenki számára megnyugtató megoldás lenne, ha a hálózat mielőbb kiépítésre kerülne. Az **Ivóvízminőség-javító program** tartalmazza a külterületek többségénél a hálózat kiépítését, továbbá a belterületi hálózat egyes részeinek cseréjét, korszerűsítését. A kivitelezést lehetőség szerint mielőbb meg kell valósítani.

A **szennyvízhálózat bővítése** a korábbi elképzelésekhez képest kis eltéréssel valósul meg. A II. és III. ütem befejezése 2015. szeptemberére várható, azonban sajnos vannak olyan szakaszok, amelyeket nem lehetett beépíteni a pályázatba. Ezeket a szakaszokat is mielőbb ki kell építeni. A szennyvíztisztító telep korszerűsége is a jelenleg folyó beruházással fog megvalósulni. 2017. évre el kell érni a 92%-os csatornázottságot.

3.5. Közterületek tisztán tartása, zöldfelületek ápolása, parkosítás:

A közterületek tisztántartására alkotott önkormányzati rendeleteket következetesen végre kell hajtani, ha szükséges, a szabályokat módosítani kell, ugyanakkor meg kell követelni az ingatlanok tulajdonosaitól, használoitól, hogy a környezetüket óvják, tisztántartásukról gondoskodjanak.

A városközpont szépítése, javítása érdekében a **közterületek virágosítását, zöldfelületek felújítását** továbbra is folytatnunk kell. A város cserje és faállományát folyamatosan ápolni, pótolni szükséges. A Tamásiban született gyermekeknek ajánlott **fák ültetését** folytatni kell, ezáltal a város fás zöldterületeinek nagysága is növekszik majd, illetve egy-egy nagyobb méretű fa ültetése is felválthatja a korábbi mennyiséget. A közterületek virágosítására pályázati források jelenleg nincsenek, saját erőből illetve a közmunkaprogramok által kínált lehetőségekből kell megoldanunk. A palánták nevelése, a városba kiültetett egy és kétnyári növények termesztése a városi kertész irányításával fóliasátrakban, a Startmunka Programon belül üzemelő Tamási telephelyű kertészetben történik. A növények mennyisége évről évre növekszik, **jelenleg közel 18.000 db egy és kétnyári virág kerül kiültetésre a közterületekre.** Terv a városközpont részein a nehezen megközelíthető vagy kis részeken levő füves területek évelőkkel, virágzó növényekkel való kiváltása, amely sok helyen földcserét von maga után. Az elkövetkező években cél a **kiültetett palánta mennyiséget kb. 25.000 db számra kibővíteni.** További cél a fürdő környékén lévő területekre még több növény kihelyezése.

A termesztés növelése érdekében további – lehetőleg fűthető – fóliasátrakat kell építeni, esetleg piacra történő termesztés esetén az abból befolyó bevétel fejlesztésre is adna lehetőséget.

A közterületek szépsége az idegenforgalomra is kihatással van. A közparkok hozzátartoznak a szép környezethez, befolyásolják a mindennapok hangulatát. A város kiemelt parkjai kirakatként is funkcionálnak, hiszen az ide látogatóban a szépen gondozott parkok a természeti környezet fontosságát jelentik. Fontos tehát, hogy a városnak szépen gondozott parkjai legyenek, amelyek zöldfelületükkel kellemes színfoltjai a beépített városrészeknek.

A rendszeres növénytelepítéssel, a szökőkutak működőképesen tartásával kellemes pihenésre alkalmas környezetet kell az évszaknak megfelelően fenntartani.

A városfenntartásra biztosított forrásokat a következő években meg kell növelni a város összképének javítása érdekében.

A zöldfelületekhez szorosan kapcsolódik a **játszóterek** kialakítása. Az utóbbi években több új játszótér is épült. Újabb játszótér kialakítására **Fornád** településrészen merült fel igény, amelyet a következő egy-két évben meg kell valósítani. A jelenlegi játszóterek karbantartására a jövőben pedig nagyobb figyelmet kell fordítani.

3.6. Hulladékkezelés:

A „Balaton és Sió” Térségfejlesztő Közhasznú Társaság beruházásában megvalósult lakossági **hulladékgyűjtő udvar és komposztáló telep üzemeltetése** során el kell érni, hogy a város

tisztaságának érdekében megszűnjenek az illegális hulladéklerakó helyek. Ehhez igénybe kell venni különböző pályázati forrásokat, illetve célszerű a lakosságot is bevonni a munkába. A szolgáltatóval közösen meg kell oldani a zöldhulladékok kezelését, a szelektív hulladékgyűjtés módját, a hulladékudvar hatékonyabb üzemeltetését.

3.7. Temető üzemeltetés, ravatalozó felújítás:

A **városi temető** üzemeltetését az egyházzal kötött megállapodás értelmében az Építő-és Városüzemeltető Kft. végzi. Az üzemeltetés során keletkező bevételek egy része várhatóan a temető tisztántartására, növényesítésére, újabb urnafalak elhelyezésére, temetőkerítés építésének folytatására, a sírhely térképek elkészítésére fordítható. Az ingatlanon található járdák drótkerítések felújításra szorulnak. Szükséges lenne egy járdarendszer kiépítése, további urnafalak építése, az ingatlan körüli parkolóhelyek számának bővítése.

A **ravatalozó** épület az Önkormányzat tulajdonában van. Az ingatlan-nyilvántartásba történő átvezetése folyamatban van. A tulajdoni helyzet rendezését követően önerőből vagy pályázati forrásból az épületet mielőbb fel kell újítani, hogy a temetkezési szertartások méltó helyszínt kapjanak. Tekintettel arra, hogy a temetkezési helyek száma egyre csökken, elő kell készíteni az új temető kialakítását, amely a rendezési tervben a Pillehegyen szerepel.

4. Infrastrukturális fejlesztések

4.1. Megújuló energia hasznosítása:

A vezetékes energiaellátás vonatkozásában a 2014-2015. években a **geotermikus közműrendszer** ('Geotermikus közműrendszer kialakítása Tamási városában' elnevezésű projekt) megvalósulásával a helyi fűtési hő ellátás valósul meg városi intézmények, középületek esetén. (A projekttel érintett épületek: Általános Iskola, Vályi SZKI, Würtz Általános Iskola, Rendőrség, Önkormányzati Hivatal, Erdőgazdaság, volt bíróság épülete, Művelődési Ház, Könyvtár, Földhivatal-Kormányablak épülete, Rendelőintézet, BBÁ Gimnázium, Aranyerdő Óvoda)

A fűtési hő szolgáltatást az önkormányzat fogja végezni, ez alatt a fenntartást, karbantartást, számlázást, azaz a teljes körű üzemeltetést értve.

Az egyes intézmények esetén további vállalható feladat lehet a következő években az épületek teljes fűtési rendszerének karbantartása is, ehhez a szakfeladathoz a geotermikus közműrendszer üzemeltetése miatt felállítandó szakgárda megfelelőnek mondható.

A geotermikus közműrendszernek köszönhetően az általa megvalósuló szolgáltatással a fűtési energia megfelelő színvonalon lesz biztosítható, és a szolgáltatás versenyképes árakkal lesz az érintett intézményeknél biztosítható.

A geotermikus közműrendszer szerepe a következő 5-10 éves időintervallumot tekintve valószínűleg növekedni fog, ehhez az említett projekt ismeretében elmondható, hogy ehhez annak fejlesztésére, bővítésére van szükség. (Vezetékrendszer bővítése és esetleges későbbi felújítása, a hőközpontok kialakítása, fejlesztése, korszerűsítése, a termelő- és nyelőkutak kiépítése, a rendszer hosszabb élettartamát tekintve a későbbiekben a rendszer hatásfokának javítása és veszteségének csökkentése)

A beruházás zárása után ennek érdekében első lépésként előkészítő munkákat, tervezési feladatokat, igényfelméréseket lehetne elvégezni.

A következő években a (táv)hőpiac megtartása, illetve bővítése lesz a feladat. Ennek érdekében a pályázati forrás bevonásával jelenleg folyó beruházásra a későbbiek során több párhuzamos és egymásra épülő projektet kell megvalósítani.

A fűtési energiahordozók felhasználását tekintve a fa és szénfűtés meghatározó, ezek mellett a gázellátás aránya számottevő, míg a helyi fűtési hő (táv)hő ellátás 2015. év őszétől adhat alternatív megoldást.

4.2. Villamosenergia-ellátás:

A kialakítandó északi ipari területek energiaigényével összefüggésben kidolgozásra kell kerülnön a város komplex villamos energia fejlesztési koncepciója, mely során az E-On Zrt. beruházásában lesz lehetőség az új állomások kiépítésére.

Elmondható, hogy a szolgáltató a város területén a középvezetű vezetékrendszeren is fejlesztéseket hajtott végre és egységes feszültség szintet alakított ki.

Az intézményeknél törekedni kell a minél magasabb fokú napenergia hasznosításra.

4.3. Közvilágítás korszerűsítése:

A közvilágítási hálózaton közel 10 éve befejeződött ugyan az energiaracionalizálási program keretében a régi típusú lámpatestek helyett korszerű, energiatakarékos nátrium égők és kompakt fénycsövek beépítése, azonban mára ezek is elavultak, sokkal korszerűbb, energiatakarékosabb technikák léteznek.

A közvilágítás átalakításával 2015. évben LED-es technológiával működő lámpatestek kerülnek beépítésre („Közvilágítás korszerűsítése Tamási városában” elnevezésű projekt), amelynek köszönhetően nagyobb beépített teljesítményigényt és jelentős közvilágítási költséget lehet megtakarítani. A fejlesztés azáltal lesz teljes, hogy a lámpatestek vezérelhetőek, ami a fényerő programozhatóságával további megtakarítást eredményez. A kivitelezés 2015. év folyamán megvalósul.

A közvilágítási hálózat bővítése is szükség. A zártkerti ingatlanokban élők egyre nagyobb számban igénylik a közvilágítást. A hálózatbővítést szintén pályázat útján lenne célszerű megvalósítani, vagy ha erre nincs lehetőség, akkor prioritási sorrend felállításával ütemekre bontva.

5. Városfejlesztés

A 2014-2019. évek közötti időszak Tamási életében – amennyiben sikerül megvalósítani a tervezett fejlesztéseket – meghatározó jelentőséggel bír. A fejlesztések településszintű tervi előkészítését a településfejlesztési eszközök előzetes megalkotása, illetve módosítása jelenti. A településfejlesztési eszközök két meghatározó dokumentuma a **településfejlesztési koncepció** és a **településfejlesztési stratégia**. A településfejlesztési koncepció a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változás irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum. Tamási hatályos településfejlesztési koncepciója a mai napig érvényes előfeltevésekből kiindulva, a változás kívánatos irányait helyesen határozza meg, de a fejlesztési célokat – a koncepcióban foglaltakhoz képest – bővíteni, pontosítani kell. 2014. évben kezdődött és jelenleg is tart **Tamási város integrált településfejlesztési stratégiájának** tervezése, ami a környezeti, társadalmi és gazdasági célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló középtávú fejlesztési dokumentuma lesz a városnak. E fejlesztési dokumentummal párhuzamosan kerül sor a koncepció pontosítására. Az integrált településfejlesztési stratégia a Belügyminisztérium, a jogszabályban meghatározott államigazgatási szervek, és a tervezők közreműködésével készül. Az elkészült településfejlesztési stratégia előterjesztését követően még ebben az évben kerül sor Tamási Város Önkormányzata Képviselő-testületének döntésére is. A stratégia, hangsúlyozva a helyi erőforrások kiemelt társadalmi, gazdasági jelentőségét, ezen erőforrásokra támaszkodva – összhangban és harmóniában a megyei fejlesztési elképzelésekkel – jelöli ki a város kívánatos középtávú /2015-2019 (2020)/ környezeti, társadalmi, gazdasági fejlesztésének irányait. E gazdasági program keretében csak a város tervezett jövő képén alapuló célokat fogalmazzuk meg, hiszen a településfejlesztési stratégia konkrét projektekig lebontva fogja tartalmazni a megvalósítandó fejlesztéseket. A deklarált jövőkép szerint **Tamásinak a helyi erőforrások sokoldalú, innovatív és integrált hasznosításán alapuló gazdaságfejlesztés és ezzel összhangban növekvő társadalmi jólét városává kell válnia**. A jövőkép szerinti állapot elérése érdekében az integrált településfejlesztési stratégia átfogó célokat fogalmaz meg, mint a „helyi erőforrásokra alapozó, fenntartható, innovatív és versenyképes gazdaság erősítése” az „intelligens és vonzó város megteremtése” és a „nyugat-tolnai egészségturisztikai tengely társaközponti szerepkörének megteremtése”. A helyi erőforrásokra alapozó,

fenntartható, innovatív és versenyképes gazdaság erősítése nevű átfogó célon belül specifikus cél a „megújuló geotermikus energetikai K+F bázis kialakítása, a „mezőgazdasági komplex K+F program megvalósítása.” Az intelligens és vonzó város megteremtése nevű átfogó célon belül specifikus cél a „város népességmegtartó erejének növelése az életminőség javításával”, és a „humánerőforrás fejlesztése”. A nyugat-tolnai egészségturisztikai tengely társközponti szerepkörének megteremtése átfogó célon belül specifikus cél a „lakosság egészségtudatos életmódjának biztosítása” és a „helyi turisztikai attrakciók intézményesített bővítése mellett, versenyképességük növelése”. A specifikus célokon belül felállított prioritások jelölik ki a nevesített és megvalósítandó projekteket, amelyeket – mint korábban már jeleztük – a településfejlesztési stratégia részletesen fog tartalmazni.

Ebben a tervezési időszakban **felül kell vizsgálni a településrendezési tervek teljes körét**, különös tekintettel a településrendezési eszközökre. A legfontosabb feladat a közúthálózat (pl.: elkerülő utak) és a terület felhasználás (beleértve a külterületeket is) átfogó vizsgálata és szükség szerinti módosítása, valamint a területrendezési eszközök és a településfejlesztési eszközök összhangjának megteremtése.

Törekedni kell a város közúton történő megközelítésének folyamatos javítására, s nem szabad lemondani a vasúti feltárás lehetőségének újbóli kiépítéséről. Az elkerülő utak jelentősége vitathatatlan, de a nyomvonalak kijelölésénél – a domborzati viszonyok „szorító ölelésén túl” jobban figyelembe kell venni a település kialakult területhasználatát. (pl.: A déli elkerülő út ketté szeli a várost, elválasztja a városközpontot a turisztikai központtól)

A területek felhasználása során a jelenlegi területhasználatokon túl a megalkotásra kerülő településfejlesztési stratégiából kell kiindulni. **A fontosabb gazdasági jellegű területhasználatok az ipar, a mezőgazdaság és a turisztika fejlesztési területeit foglalja magába.** A stratégia szerinti területigények a jelenlegi kereskedelmi-gazdasági területeken túl a város északi részén elégíthetők ki, amelyek viszont a településrendezési eszközök módosítását igénylik.

A gazdasági terület bővítését a város északi területein a meglévő ipari területekhez kapcsolódóan, további új területek (korlátozott mértékű) bevonásával célszerű megoldani. A hely kijelölését az alábbiak indokolják:

- a fejlesztési cél szerinti terület felhasználás igényelte terepviszonyok (sík terület),
- a fejlesztés meglévő ipari területek mellett történik,
- optimális termelési és szállítási körülmények
 - a leendő, hosszú távon megvalósítható elkerülő út szomszédsága (a városi területek tehermentesítése),
 - a termőterületek közelsége (feldolgozó ipar),
- a területen biztosítható a kíméletes környezet, természet és tájhasználat, természetvédelmi, tájvédelmi és történeti települési terület, valamint turisztikai vonzerővel rendelkező területet nem érint.

A terület kijelölésének egyetlen hátránya, hogy a terület a beépítésre szánt belterület és a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület közé ékelődve, jó minőségű termőterületet vesz igénybe. Ez a hátrány viszont az ipartelepítések szempontjából szóba jöhető területeken mindenhol jelen van, mert e területeken mindenhol jó minőségű termőterületek találhatók.

A gazdaság fejlesztése munkaerő igényt generál, míg a vonzó, élhető város koncepció önmagában is lakosság csalogató erővel bír, ezért e két komponensű jövőkép beteljesülése a város lakosságának növekedése nélkül elképzelhetetlen.

Új lakások építésére alkalmas, helyileg szabályozott összefüggő lakóterületek a település déli részén délnyugaton, délen (Kápolna utca) és dél-keleten az elkerülő úttól keletre található. A jelenleg még szabályozatlan, tartalék lakóterületi fejlesztésként figyelembevett terület a település északi-keleti részén található. Ennek lakóterületté minősítése szabályozási terv készítését feltételezi.

A település északi területeinek terület felhasználási telítettségével, a települést nyugaton, északon, északkeleten határoló gazdasági (ipari) területek összefüggő szövetével, valamint e területektől nyugatra, északra, keletre fekvő, kiváló termőhelyi adottságú szántóföldek mezőgazdasági területeivel szemben a település déli részén csak lakófunkciók és e lakófunkcióktól távolabb, a déli terület északi részén idegenforgalmi és üdülési funkciók találhatók. A déli területek táj és domborzati viszonyai tájkímélő és tájba illő, kertvárosias lakóterület jellegű beépítés esetén kielégítik az egészséges és esztétikus lakókörülmények iránti természetes igényt.

Az élehető, vonzó város kialakításának nélkülözhetetlen feltétele a **történelmi városrész közterületei megkezdett felújításának folytatása**. E program keretében rendezni kell a piac és a polgármesteri hivatal közti területet (a volt tűzoltó laktanya területét és környezetét) a Vianni előtti területet, a Zrínyi utca 8.-16. szám előtti területet, és meg kell vizsgálni a gimnáziumi buszmegálló területét.

A **temető** és a **ravatalozó** rendeltetésének megfelelően korszerűsíteni kell a ravatalozót.

A **tamási kisipar történetét bemutató kiállításnak** alkalmas régi ház vagy csarnok kialakítása szintén jelen ciklus feladata.

A központi illetve közösségi funkciót ellátó **Túrmezei Erzsébet park** környezetéből kiindulva egy olyan **városközpont** létrehozását kell kitűzni célul, amely minden itt élő ember komfortérzetét, kényelmét, biztonságát tudja szolgálni. A gyalogosforgalom szempontjából legforgalmasabb közterület a Szolgáltatóház, a Gimnázium és a Kossuth tér mentén illetve vonalában húzódó járdák és várakozóhelyek. A közterületeken csak kisebb fejlesztések történtek az elmúlt években. A cél érdekében mielőbb szükséges rendezni a Szolgáltatóháznál (Szabadság u. 35.) található buszmegálló környezetét, Czuczor G. utca elejének akadálymentesítését, burkolattal történő ellátását, nyilvános wc elhelyezését. A Gimnázium melletti buszmegálló gyalogos közlekedési rendjét új járda építésével. Felül kell vizsgálni a Kossuth tér forgalmi rendjét. Lehetőség szerint el kell választani a gyalogosközlekedést a gépjárműforgalomtól, szükség esetén annak korlátozásával, ezáltal méltó helyre kerülhetne a tér közepén a Szentháromság szobor.

A városképi megjelenés szempontjából célszerű és indokolt a tulajdonos Kop-Ka ÁFÉSZ közreműködésével az áruházzal alumínium hullámlemez-homlokzat burkolatát elbontani és a jelen körülményeknek megfelelően helyreállítani.

A városközpont fejlesztésével kapcsolatos célok meghatározásánál figyelembe kell vennünk a piactér, önkormányzat épületének udvara és a művelődési ház-könyvtár közötti udvarnak szánt funkciót. A volt tűzoltólaktanya elbontásával egy új tér alakulhat ki a Hivatal épülete és a Művelődési ház között. Amennyiben igény van rá, akkor a Hivatal épületét egy vendéglátásra alkalmas terasszal lehetne bővíteni. Parkolót kell kialakítani a piactér melletti Garay utca üres telkén. Ezáltal megoldottá válik a művelődési ház és a könyvtár körüli parkolás, valamint a Kossuth tér rehabilitációja miatt megszűnő parkolóhelyek kiváltására is alkalmassá válik a terület. Annak érdekében, hogy a szűk értelemben vett városközponttal való kapcsolat meglegyen, a Fecskeházzal párhuzamosan a piactér és a posta között gyalogos közlekedőt lenne célszerű kialakítani. A helyszíneket egységes fejlesztési tervben kell kezelni és ütemenként megvalósítani.

6. Intézményhálózat fejlesztése

Béri Balogh Ádám Gimnázium felújítása, energetikai korszerűsítése: a gimnázium teljes körű hőszigetelése, külső nyílászáróinak cseréje, fűtési rendszerének részleges felújítása, napelem beépítése valósul meg 2015. évben a „Béri Balogh Ádám Gimnázium és Kollégium energiahatékonysági-épületenergetikai fejlesztése” elnevezésű projekt keretén belül, amelynek köszönhetően a fenntartási költségek jelentősen csökkenni fognak a következő években.

Könyvtár és Hivatal épületének korszerűsítése: a következő időszakban a mai kor követelményeinek nem megfelelő állapotú könyvtár és hivatal épületének felújítását, korszerűsítését kellene megcélozni, ezekhez pályázati forrásokat lehetne igénybe venni.

A **könyvtár** épület korszerűsítése miatt készített és a 2014. évben beadott pályázat sajnos nem nyert, de előkészítő anyagként megfelelő lehet a későbbiek során. A homlokzatok és nyílászárók állapota felújításra, cserére, hőszigetelésre szorul, a tetőtér végleges kialakításának befejezése és a tetőtér elérhetősége miatt az akadálymentesítés megoldandó feladat. Az épület körüli esővíz elvezető rendszer rövid időn belül kialakítandó, hiszen az állagromlás egy részét ez idézi elő.

A **hivatal** épülete 2010. évben akadálymentesítésre került pályázati forrásból. A homlokzatok, nyílászárók és tetőszerkezet állapota évről évre romlik, a tervezett 'Városablak' kialakítása is indukálja az épület állagának javítását, amely teljes körű lehetne, azaz belső- és külső megjelenésében, gépészeti rendszerében (fűtési, világítási, informatikai) is fejlesztéseket, átalakításokat kell, hogy jelentsen.

7. Külterületi részek

Kiemelt figyelmet kell fordítani a település külterületi részeinek fejlesztésére, rendbetételére, hiszen az ott élők is ugyanolyan feltételekre, szolgáltatásokra jogosultak, mint a város belterületén lakók.

A település külterületi részein élőkkel történő folyamatos és közvetlen kapcsolattartás biztosítása érdekében az önkormányzat bevezette a **külterületi biztos rendszert**. A külterületi biztos összegyűjti az önkormányzat feladat-és hatáskörébe tartozóan az érintett településrészrel kapcsolatos problémákat, a lakosság és a helyi gazdálkodók részéről felmerülő igényeket, panaszokat és jelzi azt az önkormányzat felé. Előre meghirdetett helyen és időben havonta legalább egy alkalommal fogadóórát tart, részt vesz a döntés-előkészítésben, az érintett területen tervezett, illetve folyamatban lévő önkormányzati beruházásokkal kapcsolatos egyeztetéseken, kooperációkon.

Az alábbi külterületi részeken működik egy-egy biztos:

- a) Fornád, Kecsege, Csollányos;
- b) Rácvölgy, Újvárhegy, Kosba, Tuskós;
- c) Kishenye, Öreghenye, Szurokhegy, Adorján, Adorján-újtelep;
- d) Szemcsepuszta, laktanya.

A külterületi lakott helyeken az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, az egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, valamint az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése érdekében **tanyagondnoki szolgáltatás** bevezetése szükséges, amelyről a testület már döntött. A tanyagondnoki szolgáltatás közvetlen alapfeladata az étkeztetésben, házi segítségnyújtásban, közösségi és szociális információk szolgáltatásában való közreműködés, egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás, szállítás biztosítása, óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása, ételszállítás. A szolgáltatás működtetéséhez gépjármű beszerzése pályázati forrásból finanszírozható.

8. Nyitott önkormányzat

Kapcsolattartás a lakossággal:

Jelen ciklusban több közvetlen párbeszédre van szükség a város polgáraival, a problémák részletesebb feltárása és a lehetőség szerinti megoldása érdekében. A városvezetésnek a kapcsolattartáshoz pedig bővebb és részletesebb információs és kommunikációs felületet kell működtetnie.

A lakosság megfelelő, naprakész tájékoztatása, a lakossággal való közvetlen kommunikáció biztosítása érdekében az önkormányzat **média referenst** alkalmaz. A médiareferens feladata az önkormányzati honlap szerkesztése, frissítése, aktuális információk közzététele; az önkormányzati facebook oldal folyamatos frissítése; a Tamási Táj önkormányzati újság kiadás előtt tartalmi áttekintése; a helyi TV-vel,

Tamási Rádióval való folyamatos kapcsolattartás. Felveszi és tartja a kapcsolatot a sajtó egyéb munkatársaival, előkészíti a sajtótájékoztatókat, nagyobb önkormányzati rendezvények esetében folyamatos információval látja el a média munkatársait. Meg kell vizsgálni egy önkormányzati fenntartásban működő **helyi televízió** lehetőségét.

A lakossággal való közvetlen kapcsolattartás mási módja „**Hivatal házhoz megy**” fórunsorozat, amelynek keretében a település meghatározott részei kerülnek bejárásra. A fórum során az ott élők problémáinak, javaslatainak meghallgatására, lehetőség szerinti megoldására kerül sor a helyszínen, előre meghirdetett időpontban.

A **képviselők** pedig a csütörtöki **fogadóórákon** fogadhatják az érdeklődő polgárokat.

Kapcsolattartás a civil szervezetekkel:

Ahhoz, hogy céljainkat megvalósítsuk, képességeinkhez mérten támogatni kell a helyi közösségi szerveződések, csoportok, civil szervezetek, egyesületek. Nélkülük, a velük való folyamatos kommunikáció és kapcsolattartás nélkül nem lehet erős várost építeni!

Nemzetiségekkel való együttműködés:

Jelenleg két nemzetiségi önkormányzat működik a településen, a roma és a német nemzetiségi önkormányzat, amelyekkel az eddigi kapcsolatot továbbra is fenn kell tartani, működésüket lehetőség szerint támogatni.

Testvérvárosi kapcsolatok:

Testvérvárosainkkal – **Stollberg, Wurzen, Isernhagen, Suchy Las, Montigny** – az eddigi gyümölcsöző partnervárosi kapcsolatok fenntartása, további ápolása a jövőben is folytatandó.

A nyitott önkormányzat funkciót erősíti a korábbiakban említett városablak kialakítása.

9. Kultúra – közművelődés

A könyvtári szolgáltatások terén az elmúlt ciklusban elnyert pályázatok révén jelentős fejlesztések történtek, azonban az épület felújítása pályázat hiányában elmaradt. A megváltozott igényekre és a bővülő kínálatra tekintettel szükséges a tetőtér beépítése, amellyel **új gyermekkönyvtári részleg és korszerű oktatótér alakítható ki**. A gazdaságos üzemeltetés elengedhetetlen feltétele **az épület szigetelése és a nyílászárók cseréje**. A művelődési központ épülete és infrastruktúrája alkalmas a közművelődési feladatok ellátására, új funkciók befogadására. A két kulturális intézmény előtti rendezvényter üzemeltetése új kihívás a városnak és az intézményeknek: átgondolt feladat- és felelősségi körök kialakításával biztosítható a rendezvények zavartalan és színvonalas lebonyolítása. A tér kihasználtsága csak a közös belső udvar bevonásával illetve felújításával lesz teljes. Nélkülözhetetlen egy nagyméretű rendezvénysátor beszerzése, amellyel költséghatékonyabbá, komfortosabbá, valamint tervezhetőbbé válnak a városi nagyrendezvények. A tér körszínpadára célszerű lenne egy **mobil színpadfedés**. A Helytörténeti Gyűjtemény, mint közérdekű muzeális intézmény fejlesztése is átgondolásra érdemes: a Kultúrák Háza csak az állandó kiállítások bemutatására alkalmas. A látogatókat leginkább vonzó időszak kiállításokra, múzeumpedagógiai foglalkozásokra vagy interaktív használatra helyszűke miatt nem megfelelő. Ezért érdemes a tamási kisipar történetét, a paraszti gazdálkodást és életmódot egy erre alkalmas helyi védettség alatt álló épületben bemutatni. A könyvtár által létrehozott és gondozott **Tamási Értéktárban** rögzített épített, kulturális és ipari örökségünk védelme – a műemlékek mellett – kiemelt feladat.

10. Köznevelés, bölcsőde

A **Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde** közös épületegyüttesben működő önkormányzati fenntartású intézmény.

Az előző 5 év tervei közt szerepelt az épületek felújítása és a Bölcsőde másik ingatlanba költöztetése. A felső, régi épület külső felújítása 2011-ben, az alsó, újabb épület külső-belső felújítása, a 11 csoport mellé egy új óvodai csoport kialakítása 2014-ben megtörtént. Tároló helyiségek kialakítása szükséges.

A bölcsőde helyzete még megoldatlan, 2015. januárjától kialakítottunk egy 3. csoportot a magas gyermeklétszámra tekintettel. 2015 szeptemberétől az új csoport megtartásával nem lesz közösségi helyisége intézményünknek, célunk tehát az épületegyüttes bővítése pályázat segítségével, ez hozzáépítéssel megoldható lenne.

A **gimnázium** egyházi fenntartásba adását támogatni kell. Ehhez hasonlóan meg kell vizsgálni a lehetőségét annak, hogy az óvoda, mint az egyetlen önkormányzati fenntartásban lévő köznevelési intézmény egy része egyházi fenntartásba kerüljön. Mindezt megfelelően elő kell készíteni.

11. Szociális ellátások

A DÁM Önkormányzati Társulás fenntartásában lévő **Tamási és Környéke Szociális Központ** alapszolgáltatást nyújtó szociális intézmény a város és a környező települések lakosai számára házi gondozást, nappali ellátást, étkeztetést, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást biztosít. 2015 márciusától pedig demens személyek nappali ellátása is történik az intézmény keretei között.

A házi gondozásra egyre nagyobb igény van Tamási területén, valószínűsíthető, hogy hamarosan bővíteni kell ezt az ellátási formát.

A felmerülő igények figyelembevételével a közeljövőben érdemes megvizsgálni egy **bentlakásos idősokothona működtetését**, akár egy pályázati forrás segítségével teljesen új intézmény létrehozásával, akár a barnaháti otthon áthelyezésével.

A külterületeken élő idős, beteg emberek ellátása az alapszolgáltatás egyik legnehezebben megvalósítható feladata. A **tanyagondnoki szolgálat** létrejöttével jelentősen lehetne enyhíteni a problémán pl. szakrendelésre, háziorvoshoz való szállítás, nagybevásárlás segítése stb.

Keresni kell a módját és az ellátási formát a **hajléktalan** személyek elhelyezésére, különös tekintettel a téli hónapokban, mint pl. utcai szociális munka bevezetése, vagy kifejezette a téli hónapokban egy éjjeli menedékhely működtetése.

Be kell vezetni a szépkorúak programját, az időskorúaknak, nyugdíjasoknak fórumokat, programokat kell szervezni.

12. Egészségügyi ellátás

A **rendelőintézet** felújításával az épület korszerűsítése megtörtént, az eszközállomány egy része is megújult, azonban a tüdőszűréshez szükséges röntgen gép illetve digitalizáló berendezés beszerzése jelen ciklus feladata. A beszerzés költségeinek hozzájárulása érdekében meg kell keresni a környező önkormányzatokat.

A megüresedett fogorvosi, illetve a hamarosan megüresedő házi gyermekorvosi körzet betöltésére keresni kell a megfelelő szakembereket.

Az egészségügyi ellátást szolgálja az önkormányzat nyertes pályázatából működő **Egészségfejlesztési Iroda, amelynek szervezésében** egészségre nevelő és szemléletformáló életmód programok megrendezésére kerül sor az egész kistérségben.

13. Közbiztonság

A rendőrséggel és a helyi polgárőr egyesülettel az együttműködést a jövőben erősíteni kell. További térfigyelő kamerák kihelyezésével a közbiztonság fokozható.

Az utóbbi években sajnálatos módon egyre több rongálás történt a közterületi bútorokban, buszmegállókban, önkormányzati ingatlanokban. Az Önkormányzat korábban pályázati forrásból telepített egy **térfigyelő rendszert**, amit jelenleg a rendőrség kezel. A közterületi rongálások általában az esti illetve éjszakai időszakban történnek, sok esetben csak 24-48 óra múlva szerez róla tudomást az Önkormányzat. Rendőri intézkedés saját hatáskörben még nem történt, ezért a rendszer így nem mondható hatékonynak. A jogszabályi háttérrel is figyelembe véve célszerű lenne egy olyan üzemeltetőt keresni, aki azonnali jelzéssel, esetleg közbelépéssel tetten éri az elkövetőt. A rendszer lefedettségének bővítése érdekében további közterület-figyelő kamera telepítését kell előírni a ciklusra. A rendőrséggel és a polgárőri szolgálattal való jó kapcsolat és együttműködés a jövőben is folytatandó.

A térfigyelő rendszert ki kell terjeszteni az újonnan kialakított városközpont frekventált, de félreeső helyeire, pl. a két kulturális intézmény közös udvarára.

14. Egészséges életmód és a sport

Az önkormányzat feladata az egészséges életmód ösztönzése, a sporttal járó kockázatok csökkentése, a káros önveszélyeztető tendenciák (drog, doping, alkohol) korlátozása, a sporttevékenységnek a környezetvédelemmel és a területfejlesztéssel való összeegyeztetése.

Ennek jegyében az utóbbi években jelentős javulás tapasztalható a sportcsarnokok tekintetében, hiszen immár minden iskolánkban van tornaterme (az általános iskola a Kézilabda csarnokot használja), valamint sorra sportfejlesztések valósulnak meg, jórészt állami, illetve sportszövetségi támogatásból.

Az egyik ilyen jelentős fejlesztés a közeljövőben a városi sporttelepen a **labdarúgó-pályák kialakítása** (nagypálya világítással, műfüves nagypálya és kispálya építése), a kerékpáros pálya rekonstrukciója több lépésben, valamint egy atlétikai dobópálya kialakítása. Szintén az közeljövő feladatai közé tartozik a Judo szakosztály számára egy állandó edzőterem kialakítása, valamint a **Sportok háza** teljes felújítása és kialakítása, amely otthont ad majd a súlyemelőknél, kerékpárosoknak, Dartsosoknak, a Tamási Szabadidő és Sportegyesületnek, valamennyi olyan szakosztálynak, akinek nincs önálló létesítménye. Ebben kap helyet egy városi kondicionáló terem, valamint egy aerobik terem is. Ezt a fejlesztést is Európai Unió forrásból kívánjuk megvalósítani, reális célkitűzés lehet a fejlesztési ciklus vége.

Az önkormányzati **sport és ifjúsági feladatokat** jelenleg a Tamási Innovációs Központ Nkft. látja el, ifjúsági és sportkoncepció mentén. Az egyesületeket a város az ő általuk kidolgozott rendszer szerint, évről évre növekvő összeggel támogatja, amiről egyrészt szigorúan el kell számolniuk, másrészt elsősorban utánpótlás nevelésre kell fordítsanak. A város határozott szándéka, hogy elsősorban a sportolni vágyó gyerekeket támogassa, az élsport (felnőttsport) jellegű finanszírozást az egyesületek saját kereteiken belül próbálják megoldani.

A szabadidős sporttevékenység ösztönzésére a **Tamási Szabadidő és Sportegyesület** színvonalas programokat, a város, illetve az Innovációs Központ pedig megfelelő anyagi háttérrel és infrastruktúrát biztosít. Folytatni kell a nagysikerű **„Mozdulj Tamási!”** rendezvénysorozatot, fokozatosan növelve a bevont tamási lakosok számát.

15. Munkahelyteremtés

Az önkormányzatnak ebben a ciklusban is minden tőle telhetőt meg kell tennie annak érdekében, hogy olyan környezetet alakítson ki, amely a jelenlegi munkahelyek megtartása mellett megteremti a lehetőségét annak, hogy új beruházásokkal új munkahelyek jöjjenek létre. Cél egy élhető, otthonos, város építése, amely az itt élők, a befektetők és az ide látogatók számára vonzó lehetőségeket kínál, ösztönzi a fiatalok helyben maradását. Ezzel együtt meg kell becsülni a helyben működő kis- és középvállalkozásokat, őstermelőket, családi gazdálkodókat, mert helyben lakóként ők adnak munka lehetőséget az embereknek.

A mezőgazdasági területek, különösen az északi területek iparterületté minősítésével, illetve annak ösztönzésével további befektetők számára lesz előnyös hely településünk. Ennek érdekében az északi – rendezési terv szerint iparterületnek szánt – településrészen az útcsatlakozás önkormányzati forrásból történő biztosításával megindulhat a vállalkozások betelepülése, amelyet a hamarosan megnyíló telephely fejlesztésre vonatkozó pályázati lehetőségek szintén ösztönöznek.

Partnerségi program létrehozásának szerepe elősegíthetné a munkahelyek teremtését. A partnerséghez tartozna az üzleti környezet javítása, ezáltal a vállalkozások elősegítése; lokálpatrióta szemléletű beszerzések; kistérségi kapcsolatok erősítése; civil szervezetekkel való kapcsolat szorosabbá tétele.

Az intelligens és vonzó város megteremtésének nélkülözhetetlen pillére a humán erőforrás fejlesztése. Mindez az oktatási intézmények működési stabilitásának biztosításával, a helyi gazdasági igényekhez igazodó szakképzési rendszer megteremtésével, a tehetséges fiatalok képességeinek kibontakoztatását célzó fejlesztések támogatásával, az ösztöndíjrendszer – mint a Bursa Hungarica – folytatásával, a lakosság képzettségi szintjének növelésével érhető el.

III. Önellátás a helyi erőforrásokra alapozva

A városnak fel kell készülnie a helyi erőforrásokra alapozó, fenntartható, innovatív és versenyképes gazdaság erősítésére, arra, hogy a meglévő erőforrások hatékonyabb felhasználásával saját lábára tudjon állni és minél nagyobb mértékben önellátóvá váljon. Tamási kitűnő adottságokkal rendelkező település elsősorban a természeti erőforrások területén: van termálvizünk, kiválóak a mezőgazdasági adottságaink, tiszta a levegő, gyönyörű a táj.

A program címében is szereplő helyi erőforrások a jövő szolgálatában, mint átfogó cél az alábbi specifikus célokra bontható:

1. megújuló geotermikus energetikai K+F bázis kialakítása
2. mezőgazdasági komplex K+F program megvalósítása
3. helyi erőforrásokon alapuló munkahelyteremtés

1. Megújuló geotermikus energetikai bázis kialakítása – Környezeti fenntarthatóság elősegítése

A költségvetés számára jelentős kiadást jelentett az intézmények energiaköltsége, amelynek csökkentésére az önkormányzat az elmúlt években minden lehetőséget megragadott. Megtörtént az általános iskola, az óvoda, a rendelőintézet **energetikai korszerűsítése**, ez év végére megvalósul a gimnázium épületének hőszigetelése, teljes nyílászáró cseréje, továbbá több, mint 1400 lámpa kerül kiváltásra korszerű led-es lámpákkal a közvilágítás korszerűsítése pályázat megvalósulásaként. Mindez együtt szolgálja a költségtakarékosságot és a környezettudatosságot.

A megvalósuló **geotermia beruházás** eredményeként az új rendszer használatától évi 16 ezer GJ gázenergia-megtakarítás várható, amely a jelenlegi fogyasztás mintegy 60 százaléka. A megtakarítás az

önköltség megtérülésén felül az önkormányzat anyagi ráfordításait is jelentősen csökkenti, így komoly erőforrásokat szabadít fel más területek finanszírozására.

Folytatni kell azon **intézmények, középületek korszerűsítését**, amelyek az eddigi fejlesztésekből kimaradtak, így a könyvtár, az önkormányzati hivatal épületét.

A megújuló geotermikus energetikai K+F bázis kialakítása nemcsak a geotermián alapuló közösségi fűtésrendszert és a jelenlegi rendszer fejlesztését jelenti, hanem magában foglalja az ipari park megújuló energia-felhasználásának és energiahatékonyság-növelésének támogatását, a geotermikus energián alapuló erőművi hasznosítás lehetőségeinek kialakítását is.

2. **Komplex mezőgazdasági program megvalósítása**

Tolna Megye Gazdaságfejlesztési Programjában szereplő **„Tamási komplex mezőgazdasági program”** alapja a fornádi 50 ha-os állam által vagyongazdálkodásba adott földterületen folyó mezőgazdasági termelés, amely a mezőgazdasági startmunka keretében valósul meg.

A mezőgazdasági startmunka **megvalósulási helyszínei**:

- az önkormányzat vagyongazdálkodásában lévő fornádi 50 ha-os terület (tamási 0323/10);
- a Vágóhíd u. 1.;
- a tamási belterület 1465/1 hrsz alatt található állattartó telep.

A fornádi 50 ha-os területen 44 ha-on szántóföldi termelés keretében kukorica termesztés történik, amelynek egy része az állattartó telepet szolgálja ki. 4 ha-on szabadföldi és hajtattott zöldségtermesztés folyik, a fennmaradó területen pedig gyümölcsfák állnak.

A Vágóhíd u. 1. szám alatti területen pedig egyrészt fóliasátrakban történik a termesztés, másrészt az itt lévő épület szolgál a startmunka programban dolgozók telephelyül.

Az állattartó telepen pedig tovább folytatódik az állattenyésztés 10 fővel. Az állattartó teleppel szemben lévő, magántulajdonban álló terület bérletét átveszi az önkormányzat. Ezen terület a takarmánynövények tárolására szolgál.

A kertészet bővítése, az üvegházak felépítése további munkahelyeket teremt és minőségibb, kiszámíthatóbb termelést tesz lehetővé.

A megtermelt termények egy része helyi termelői piacon, illetve a nemrég átadott a Tamási Közétkeztetési Nkft. által üzemeltetett Tamási Térségi Termék Boltban kerül értékesítésre, másrészt a közétkeztetésben kerül felhasználásra, feldolgozásra.

A komplex mezőgazdasági program túlmutat ezen fent részletezett tevékenységeken. A program célul tűzi ki, hogy miként lehet az ilyen típusú mezőgazdasági termelést magasabb szintre emelni, egyrészt a megtermelt termékek mennyiségét és minőségét illetően, másrészt pedig abban a tekintetben, hogy a résztvevő foglalkoztatottak a közfoglalkoztatás kereteiből képesek legyenek átlépni a hagyományos foglalkoztatotti jogviszonyba, ezáltal enyhítve a munkanélküliséget. A projekt konkrét célja a munkahelyteremtésen túl az egész éves mezőgazdasági termelés lehetővé tétele a közétkeztetés kiszolgálására, a mezőgazdasági hulladék hasznosítása, a termőföldtől az asztalig tartó értéklánc kialakítása, egymásra épülő, modern technológiák használata, ezáltal biztosítva a versenyképességet; innovatív kezdeményezés megvalósítása, amely mintaként szolgál a környék települései és mezőgazdasági termelők számára. A kutatás és fejlesztés terén pedig szoros együttműködést kell kialakítani **a Nyugat-Magyarországi Egyetemmel.**

A program elnevezése utal arra, hogy a járásban lévő települések mezőgazdasági termelését, a kapcsolódó fejlesztéseket komplexen kell tervezni, szervezni és megvalósítani.

A program megvalósításának fő prioritása a következőkben foglalható össze:

- „üzemanyagtermelés” helyett valódi hozzáadott érték előállítása,
- alternatív energiák használatával a mezőgazdaság energiahatékonyságának növelése,
- helyi élelmiszer feldolgozó kapacitások kiépítése termelői összefogással,
- helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított logisztikai alközpont kialakítása.

A fornádi telep mellett magánberuházásként megvalósuló pelletüzem hulladékából, valamint a saját keresztesi illetve városi zöldhulladék magas nedvességtartalom mellett is működő **kazánokban** történő elégetésével tudjuk a hőenergiát biztosítani az üvegháztelepnek illetve nyári időszakban az élelmiszer feldolgozó részlegnek.

3. Helyi erőforrásokon alapuló munkahelyteremtés

A helyi erőforrások között kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a munkaerő, annak fejlesztése, illetve a munkahelyteremtés. **Ennek keretében a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához jutásának elősegítése, a közmunkaprogram piaci szektor felé terelése, a helyi termékek versenyképességének támogatása, feldolgozóipari kapacitás bővítése, különös tekintettel az ipari park bővítése által.**

Munkahelyteremtés érdekében meg kell oldani a munkaerőpiaci kínálati potenciál felmérését, a **közmunkaprogramokat összehangolását**, a közfoglalkoztatottak munkaerőpiacra történő kivezetését, továbbá előtérbe kell helyezni a közeljövőben a környező egyetemekkel és munkaügyi központokkal átképzési rendszer kidolgozásának lehetőségét.

A munkahelyteremtésekhez és meglévők fenntartásához hozzájárulnak a városi fejlesztések, az idegenforgalom, a szép és esztétikus környezet, a városmarketing, a szórakozási lehetőségek is, amelyek megvalósulása érdekében az önkormányzat megfelelő hozzáállásról tett és tesz tanúbizonyságot.

A gazdasági programban kitűzött célok, fejlesztési elképzelések megvalósulásaként, megőrizve az eddig megvalósult értékeket valóban elmondható lesz, hogy településünk egy vonzó, szolgáltatás barát, **élhető város, amely a helyi erőforrásokra alapozza jövőjét.**

Tamási, 2015. április 15.

Porga Ferenc
polgármester

Zárudék:

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete 63/2015. (IV. 29.) számú határozatával hagyta jóvá a „**HELYI ERŐFORRÁSOK A JÖVŐ SZOLGÁLATÁBAN**” elnevezésű 2014-2019. évekre vonatkozó gazdasági programját.

Tamási, 2015. április 30.

Gulyásné dr. Könye Katalin
jegyző